



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Lenkou Bursíkovou ve věci

žalobce: **M. A.-S.**, nar. X
státní příslušník X
t. č. v Zařízení pro zajištění cizinců X

proti
žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství Policie Středočeského kraje**
sídlem Bezručova 2796, Mělník

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 31. 1. 2023, č. j. KRPS-274942-36/ČJ-2022-010026-ZZC,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 31. 1. 2023, č. j. KRPS-274942-36/ČJ-2022-010026-ZZC, se ruší.**
- II. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. Žalobci se náhrada nákladů řízení nepřiznává.**

Odůvodnění:

V této věci se soud zabýval zákonností rozhodnutí o prodloužení doby zajištění žalobce. Shledal přitom, že toto rozhodnutí je nepřezkoumatelné, neboť žalovaná nedostatečně

Shodu s prvopisem potvrzuje: V. N.

odůvodnila délku doby prodloužení zajištění.

Shrnutí podstatného obsahu správního spisu

1. Dne 6. 11. 2022 kontrolovala hlídka Policie České republiky na dálnici D2 ve směru na Břeclav dva cizince marocké národnosti. Při kontrole zjistila, že cizinci nemají žádný platný cestovní doklad ani povolení k pobytu. Jedním z nich byl žalobce. Cizinci byli následně zajištěni podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Po provedení prvotních úkonů byl žalobce předán k dalším úkonům žalované.
2. Dne 7. 11. 2022 bylo s žalobcem zahájeno řízení ve věci správního vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 3 a 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále „zákon o pobytu cizinců“).
3. Při výslechu téhož dne žalobce uvedl, že je svobodný a bezdětný. Je zdravý, žádné léky nebere. V Maroku žijí jeho rodiče a sourozenci. Vystudoval šest tříd základní školy. Má cestovní doklad, nechal ho v Turecku u známých, protože se bál, že ho ztratí nebo mu bude zabaven. Z Maroka odcestoval 4. 10. 2022 letecky do Turecka, cílem jeho cesty bylo Rakousko, kde se chtěl usadit. Nemá tam žádné příbuzné, ví jen, že je tam lepší život než v Maroku. Cestoval sám. Po přiletu strávil v Turecku 5 dnů, zkontaktoval zde převaděče, který jej za 2000 EUR dopravil do Bulharska. Poté sám vstoupil do Srbska, kde se náhodně potkal se svým sousedem z Maroka a od té doby cestují společně. V Srbsku se pomocí veřejné dopravy dostal až na hranice s Maďarskem. U nich si za 330 EUR zapůjčil od nějaké osoby žebřík a přešel plot do Maďarska. Zde došel pěšky na nějaké parkoviště kamionů. Dne 6. 11. 2022 kolem druhé hodiny ranní spolu s kamarádem vlezli na nápravu kamionu, řidič kamionu o nich nevěděl. V devět hodin ráno z kamionu slezli, nacházel se na parkovišti benzinové stanice MOL. Šel si koupit jídlo a tam se dozvěděl, že je v České republice. Poté s kamarádem z benzinky odešli pěšky za pomoci GPS směrem do Rakouska. Za nějakou dobu je zajistila policie. Je si vědom toho, že do Evropské unie nemohl vstoupit bez platného cestovního dokladu a povolení k pobytu. Nemá žádný doklad totožnosti. V členských státech EU nemá žádné příbuzné. Cílem jeho cesty je Rakousko, neumí žádné cizí jazyky, nějaké peníze na cestu měl našetřené, zbytek mu půjčila rodina. Neexistuje překážka jeho návratu do Maroka, ale vrátit se tam nechce. Nebezpečí mu tam nehrozí, jen ekonomické a sociální problémy. V případě návratu do vlasti by nedošlo k zásahu do jeho soukromého či rodinného života a nehrozilo by mu žádné vážné nebezpečí. Není schopen složit finanční záruku, adresu hlášeného pobytu v České republice nemá. V případě propuštění by pokračoval v cestě do Rakouska.
4. Rozhodnutím ze dne 7. 11. 2022, č. j. KRPS-274942-16/ČJ-2022-010022 (dále „rozhodnutí o zajištění“), žalovaná žalobce zajistila podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců za účelem správního vyhoštění na 90 dnů ode dne omezení svobody.
5. V rozhodnutí o zajištění žalovaná dospěla k závěru, že z jednání žalobce předcházejícího zajištění, je zjevné, že existuje reálné nebezpečí, že bude mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Cílem jeho cesty bylo a je Rakousko, do domovského státu se vrátit nechce. Žalobce přicestoval nelegálně v úkrytu kamionu, bez cestovního dokladu a povolení k pobytu či platného víza. Žalovaná zvažovala uložení zvláštních opatření dle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců, ale dospěla k závěru o jejich neúčinnosti a nedostatečnosti. Ke stanovené době zajištění žalovaná uvedla, že bude zjišťovat a ověřovat žalobcovu totožnost, jelikož nepředložil žádný doklad. Žalovaná je povinna zajistit

náležitosti nezbytné k realizaci vyhoštění. Proces ověření totožnosti, vydání náhradního cestovního dokladu zastupitelským úřadem společně s doručením náhradního cestovního dokladu nelze přesně časově predikovat. Tyto kroky bude žalovaná realizovat prostřednictvím Ředitelství služby cizinecké policie (dále jen „ředitelství“) a jeho kontaktu se zastupitelským úřadem. V posledním obdobném případě trvaly tyto úkony dva a půl měsíce. Dále žalovaná přihlédla k době, která je nutná k zabezpečení přepravních dokladů nejen pro žalobce, ale i pro policejní doprovod. Pro policisty je navíc třeba vyřídit víza. Tento proces zabere minimálně 14 dní. Dobu zajištění v délce 90 dnů proto žalovaná pokládala za přiměřenou, přičemž s ohledem na svou správní praxi naznala, že realizování výkonu vyhoštění žalobce je reálně možné.

6. Rozhodnutí o zajištění nabylo právní moci dne 7. 11. 2022 a žalobce byl na jeho základě umístěn v Zařízení pro zajištění cizinců X. V potvrzení požadavku Správy uprchlických zařízení na umístění žalobce ze dne 7. 11. 2022 je v kolonce *„zjevné postižení a příp. zdravotní komplikace, na které cizinec při zajištění upozornil“* uvedeno *„bez potíží, cítí se zdrav“*.
7. Ještě 7. 11. 2022 žalovaná požádala ředitelství o zjištění totožnosti a vydání náhradního cestovního dokladu.
8. Téhož dne také žalovaná uložila žalobci správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 3 a 4 zákona o pobytu cizinců a stanovila dobu dvou let, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států EU.
9. Dne 16. 1. 2023 žalovaná požádala ředitelství o informaci o předpokladu ověření totožnosti žalobce a možnosti vydání náhradního cestovního dokladu. Ředitelství žalované dne 30. 1. 2023 sdělilo, že provedlo všechny úkony, které je třeba realizovat ke zjištění totožnosti žalobce. Veškeré dokumenty potřebné pro ověření jeho totožnosti a vystavení náhradního cestovního dokladu byly dne 23. 11. 2022 zaslány na Velvyslanectví Marockého království v České republice (dále „velvyslanectví“). Od té doby neobdrželo ředitelství žádné sdělení ke stavu ověřování žalobcovy totožnosti. Dne 25. 1. 2023 telefonicky kontaktovalo konzulární oddělení velvyslanectví, které mu sdělilo, že v dané věci stále nemají odpověď od příslušných marockých orgánů. Ředitelství dále konstatovalo, že je v otázce ověření totožnosti a vydání náhradního cestovního dokladu odkázáno na velvyslanectví. K době potřebné pro ověření přispívá i to, zda správní orgán poskytl dodatek informací k osobě ověřovaného cizince, např. z protokolu o výsledku nebo vyjádření účastníka řízení. Dále uvedlo, že od začátku roku 2022 do současnosti požádalo o ověření totožnosti u 105 osob uvádějících státní příslušnost Marockého království, z tohoto počtu se u 8 osob podařilo ověřit totožnost, 5 osobám byl vydán náhradní cestovní doklad, u 3 osob bylo zrealizováno správní vyhoštění a 2 osoby jsou ve fázi přípravy k realizaci správního vyhoštění. Z předchozích zkušeností je zřejmé, že minimální délka pro ověření totožnosti je více než 90 dnů a pro vystavení náhradního cestovního dokladu minimálně dalších 14 dnů. Ředitelství popsalo, že pokud bude vydán náhradní cestovní doklad, bude vzhledem k odmítání dobrovolného návratu žalobcem nutné zajistit mu k realizaci správního vyhoštění policejní doprovod a jeho letenky, ubytování a povolení tranzitu, a také zajistit převzetí cizince policejními orgány jeho vlasti a součinnost velvyslanectví na letišti. Spolupráce a logistické zabezpečení na diplomatické úrovni za tímto účelem může trvat až jeden měsíc. Doba ověřování totožnosti u osob uvádějících státní příslušnost Marockého království je ze strany velvyslanectví individuální a nelze stanovit přesnou lhůtu pro ověření totožnosti a vydání náhradního cestovního pasu.

Náhradní cestovní doklad a správní vyhoštění podle ředitelství tak nebude možné zajistit a provést ve stávající lhůtě pro zajištění, tj. do 3. 2. 2023. Velvyslanectví však spolupracuje a ověřuje totožnost, proto nelze předjímat neověření totožnosti žalobce.

Napadené rozhodnutí

10. Žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců prodloužila dobu zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění podle § 125 odst. 1 téhož zákona o 90 dnů. Uvedla, že při rozhodování o prodloužení doby trvání zajištění přihlédla ke složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění, zejména z důvodu zajišťování náležitostí spojených s realizací vlastního vyhoštění – ředitelství prostřednictvím velvyslanectví zajišťuje ztotožnění žalobce a vydání náhradního cestovního dokladu. Žalovaná dále v odůvodnění popsala dosavadní průběh řízení a ocitovala obsah sdělení ředitelství ze dne 30. 1. 2023. Shrnula, že přistoupila k prodloužení doby trvání zajištění o 90 dnů, neboť žalobce dosud nebyl ztotožněn a jeho cestovní doklad vystaven.
11. Žalovaná neshledala důvody znemožňující vycestování žalobce. Jsou dány důvody pro prodloužení zajištění, neboť žalobce svým jednáním a neoprávněným pobytem v České republice zcela vědomě a úmyslně porušuje a nerespektuje české právní předpisy. Existuje reálné nebezpečí, že žalobce bude mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, neboť uvedl, že jeho cílem je Rakousko, kde chce žít a pracovat. Napadené rozhodnutí žalobce převzal dne 31. 1. 2023

Shrnutí žaloby

12. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“), domáhá zrušení napadeného rozhodnutí.
13. Namítá, že prodloužená délka zajištění byla stanovena nepřiměřeně bez řádného odůvodnění. Odůvodnění napadeného rozhodnutí je neadekvátní, generalizované a nezabývá se dostatečně konkrétní situací žalobce. Žalobce poukazuje na mimořádnost institutu zajištění a připomíná, že délka zajištění nesmí být nepřiměřená sledovanému cíli. Pokud žalovaná bez rozumného důvodu nepostupuje v řízení aktivně a svědomitě, přestává být zajištění oprávněné.
14. Žalovaná operuje pouze s hrubým odhadem a uvádí, že dobu prodloužení trvání zajištění stanovila s ohledem na předpokládanou složitost přípravy. Už ale podle žalobce není jasné, jaké konkrétní úvahy žalovanou vedly k závěru, že vyhoštění bude možné právě ve lhůtě 90 dnů. Žalobce nepovažuje zdůvodnění doby prodloužení zajištění za dostatečně určité, neboť je navázána na spolupráci s velvyslanectvím, což však nedává žádnou představu časového horizontu, ve kterém by mohlo dojít k ověření totožnosti žalobce. Dosavadní postup v řízení svědčí spíše o nemožnosti uskutečnit vyhoštění. Neschopnost příslušného státu zajistit vydání náhradního dokladu má relevanci pro hodnocení reálného předpokladu uskutečnitelnosti vyhoštění. Hodnocení, zda je předpoklad vyhoštění reálný se nezakládá na jistotě, ale na pravděpodobnosti. Pokud zde není reálný předpoklad vyhoštění, pak v zajištění cizince nelze pokračovat.
15. Žalobce v napadeném rozhodnutí postrádá úvahy vedoucí žalovanou k závěru, že nebude spolupracovat s orgány veřejné moci, nesplní podmínky zvláštního opatření a zmaří rozhodnutí o správním vyhoštění. Žalovaná měla namísto zajištění použít některé

z tzv. zvláštních opatření za účelem vycestování cizince dle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Možností uložení těchto alternativ se žalovaná vůbec nezabývala.

16. Žalobce dále připomíná, že nelze připustit paušalizované rozhodování ve vztahu ke skupinám zajišťovaných cizinců. Takovým příkladem je právě napadené rozhodnutí, podle kterého je důvodem k zajištění fakticky již to, že byl žalobce v České republice nelegálně. Žalobce zde však nepáchal žádnou trestnou ani jinou protiprávní činnost. Skutečnost, že by žalobce rozhodnutí o správním vyhoštění nerespektoval, proto nebyla prokázána.
17. Žalobce dále poukázal na to, že v důsledku zajištění trpí nespavostí a psychickými problémy, jelikož je klaustrofobik a dlouhodobý pobyt v uzavřených prostorech negativně ovlivňuje jeho psychický stav. Napadené rozhodnutí by mělo být zrušeno už proto, že žalovaná vystavila žalobce riziku nenávratného poškození psychického zdraví.
18. Závěrem žalobce připomněl, že zajištění cizince nesmí být svévolné a jeho délka nesmí přesáhnout dobu přiměřenou vzhledem ke sledovanému cíli. Pokud by v době vydání rozhodnutí o zajištění či jeho prodloužení bylo pravděpodobné, že jeho účel nepůjde naplnit ve stanovené době zajištění, odporovalo by takové rozhodnutí podle žalobce zákonu. Podle žalobce měla proto žalovaná na základě svých zkušeností v odůvodnění napadeného rozhodnutí vyhodnotit, jaké úkony bude nutné provést k přípravě realizace správního vyhoštění, a upřesnit svůj odhad ohledně času nezbytného k provedení každého specifikovaného úkonu, a to nikoliv paušálním odhadem, ale konkrétně. Odůvodnění prodloužení doby zajištění je šablonovité.
19. Konečně žalobce namítl, že žalovaná porušila základní zásady činnosti správních orgánů v § 2 odst. 2 a 4, § 3, § 50 odst. 3 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, čl. 8 Listiny základních práv a svobod a čl. 5 Úmluvy o ochraně základních práv a svobod.
20. Svou žalobu žalobce spojil s návrhem na přiznání odkladného účinku dle § 73 s. ř. s.

Vyjádření žalované

21. Žalovaná ve vyjádření k žalobě zrekapitulovala dosavadní průběh řízení a obsah napadeného rozhodnutí. Uvedla, že doba zajištění byla stanovena s ohledem na to, že žalobce dosud nebyl ztotožněn a jeho cestovní doklad vystaven. Ověření totožnosti u velvyslanectví trvá podle praxe zhruba devět měsíců. V případě, že totožnost bude ověřena dříve, bude žalobce neprodleně ze zajištění propuštěn. Nesouhlasí s tím, že by se nezabývala možnostmi uložení zvláštních opatření za účelem vycestování. Žalobce uvedl, že není schopen složit finanční záruku, nemá místo, kde by setrval po dobu řízení a je bez cestovního dokladu. Žalovaná se vypořádala se všemi důvody výroku rozhodnutí, uvedla všechny podklady pro vydání rozhodnutí a úvahy, kterými se řídila při jejich hodnocení. Žalovaná souhlasí, že zajištění je výrazným a citelným zásahem do práv žalobce. Po posouzení všech zjištěných skutečností však dospěla k závěru, že v tomto případě je nezbytné. K tvrzení o psychických problémech žalovaná uvedla, že žalobce v průběhu výsledku uvedl, že je zdravý a nebere žádné léky. Pokud by byl žalobce klaustrofobikem, jistě by to při výsledku uvedl. Pobytové místnosti v zařízení pro zajištění cizinců jsou zařízení tak, aby zajištěné osoby měly dostatek prostoru a volného pohybu. Pokud by žalobce tímto onemocněním trpěl, nemohl by zvládnout několikahodinovou cestu na nápravě kamionu. V zařízení je mu k dispozici lékařská péče a psychologická pomoc, o kterou může v případě potřeby požádat. Z žalobcova jednání (přicestoval nelegálně ukrytý

v kamionu, cílem jeho cesty bylo a je Rakousko) je zjevné, že existuje reálné nebezpečí, že bude mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění.

22. Žalovaná navrhuje zamítnutí žaloby.

Posouzení věci soudem

23. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců), osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). S ohledem na skutečnost, že žádný z účastníků nepožádal o nařízení jednání a soud nepovažuje nařízení jednání za nezbytné, rozhodl o žalobě bez jednání (§ 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců).
24. Soud úvodem připomíná, že zajištěním cizince dochází k citelnému zásahu do jeho základního práva na osobní svobodu (srov. např. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci *John proti Řecku* ze dne 10. 5. 2007, stížnost č. 199/05, *Rusu proti Rakousku* ze dne 2. 10. 2008, stížnost č. 34082/02, *Rashed proti České republice* ze dne 27. 11. 2008, stížnost č. 298/07, a *Saadi proti Spojenému království* ze dne 29. 1. 2008, stížnost č. 13229/03), na něž odkazuje i čl. 52 odst. 3 ve spojení s čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 8 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 10/08, nebo ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 12/19).
25. Žalobce napadá rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění, které se opírá o § 124 odst. 3 věty třetí zákona o pobytu cizinců, podle něhož je policie oprávněna dobu trvání zajištění prodloužit, a to i opakovaně, je-li to nezbytné k pokračování přípravy výkonu správního vyhoštění.
26. Při rozhodování o prodloužení doby zajištění jsou správní orgány povinny „*důkladně a svědomitě posuzovat skutečnosti, které by prodloužení zajištění odůvodňovaly [...]. Uvedené skutečnosti musí být přesvědčivým a nezpochybnitelným způsobem doloženy ve spisovém materiálu*“ [viz rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále „NSS“) ze dne 2. 11. 2011, č. j. 1 As 119/2011-39, bod 39]. V odůvodnění stanovené doby zajištění (či jeho prodloužení) je třeba uvést, „*jaké všechny úkony bude pravděpodobně nezbytné provést k přípravě realizace správního vyhoštění konkrétní osoby. Dále lze nepochybně požadovat, aby správní orgán kvalifikovaně na základě svých zkušeností upřesnil v odůvodnění rozhodnutí svůj odhad, jak dlouho zabere provedení každého ze specifikovaných úkonů (např. obvyklá doba komunikace se zastupitelským úřadem země původu cizince, doba potřebná pro poskytnutí právní pomoci ze strany země původu)*“ (rozsudek NSS ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 93/2011-79, bod 22). Z další judikatury NSS vyplývá, že nároky na odůvodnění rozhodnutí o prodloužení doby zajištění se váží zejména na aktualizaci skutkových okolností a vylíčení potřeby prodloužení doby zajištění (viz např. rozsudek NSS ze dne 16. 5. 2017, č. j. 1 Azs 96/2017-87, odst. 20).
27. Jak uvedl Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 13. 8. 2021, č. j. 41 A 21/2021 – 32, soud musí mít možnost přezkoumat, zda stanovení konkrétní doby trvání omezení svobody odpovídá individuálním okolnostem případu a zda nebylo svévolné. Současně platí, že čím delší je stanovená doba (prodloužení) zajištění, tím intenzivnější je omezení základního práva na osobní svobodu a tím pečlivější musí být i zdůvodnění doby (prodloužení) zajištění. Může nastat situace, v níž je časový odhad jednotlivých úkonů objektivně

nemožný; v takovém případě by nemělo smysl trvat na časovém odhadu, který by neměl reálnou oporu. Pak je ovšem namístě z opatrnosti stanovit kratší dobu zajištění. Tím žalovaná umožní cizinci realizovat soudní přezkum v kratších intervalech. A následně soudu umožní ověřit, zda během této doby v řízení postupuje s náležitou pečlivostí, aktivně, svědomitě, a bez zbytečných průtahů, a zda zajištění cizince směřuje k jeho primárnímu cíli (srov. také rozsudek NSS ze dne 13. 8. 2020, č. j. 1 Azs 143/2020-48).

28. V odkazovaném rozsudku Krajský soud v Brně dále uvedl, že požadavek na specifikaci budoucích kroků, které mají vést k dosažení účelu zajištění, jakož i jejich časové vymezení ve vztahu k době trvání zajištění, nelze vykládat tak, že by absence časového odhadu provedení každého ze specifikovaných úkonů žalované při stanovení délky zajištění automaticky vedla k nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nedostatek důvodů. Vždy je třeba přihlížet ke specifickým okolnostem každého jednotlivého případu. Jako určité nezbytné minimum v případě rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění v případě cizinců bez cestovního dokladu je však zásadně třeba jednotlivě odhadnout alespoň dobu potřebnou pro komunikaci se zastupitelským úřadem včetně vyřízení náhradního cestovního dokladu na základě odpovídajících zkušeností žalované s konkrétní zemí, a dále dobu obvykle nezbytnou k zabezpečení přepravních dokladů při realizaci přepravy do země původu (srov. v tomto přiměřeně rozsudky NSS ze dne 3. 3. 2016, č. j. 10 Azs 18/2016-26, nebo ze dne 30. 5. 2019, č. j. 4 Azs 255/2017-61).
29. Soud se tedy v intencích shora uvedených východisek zabýval tím, zda stanovení konkrétní doby prodloužení trvání omezení svobody odpovídá skutkovým okolnostem případu, a zda nebylo svévolné. Dospěl přitom k závěru, že napadené rozhodnutí požadavkům na odůvodnění vedlejšího výroku o stanovení doby prodloužení zajištění nedostojí.
30. Soud v první řadě připomíná, že podle rozhodnutí o zajištění byl žalobce zajištěn na dobu 90 dnů, která byla napadeným rozhodnutím prodloužena o dalších 90 dnů. Délka žalobcova zajištění tak jeho prodloužením dosáhla maximální zákonem přípustné délky 180 dnů (§ 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). V takovém případě je, jak vyplývá ze shora citované judikatury, nutno trvat na skutečně pečlivém a individualizovaném zdůvodnění doby prodloužení zajištění. Žalovaná však v napadeném rozhodnutí toliko stroze zkonstatovala: *„Při rozhodování o prodloužení doby trvání zajištění účastníka řízení za účelem správního vyhoštění správní orgán přihlédl ke složitosti přípravy výkonu tohoto správního vyhoštění, zejména z důvodu zajišťování náležitostí spojených s realizací vlastního vyhoštění jmenovaného cizince, kdy Ředitelství služby cizinecké policie prostřednictvím Velvyslanectví Maroka zajišťuje ztotožnění jmenovaného cizince a vydání náhradního cestovního dokladu“*. Samotné zdůvodnění nemožnosti realizace ve stávající době zajištění žalovaná převzala z vyjádření ředitelství ze dne 30. 1. 2023. Z něj nicméně konkrétní důvody pro devadesátidenní délku dalšího trvání zajištění žalobce neplynou. Ředitelství v něm pouze konstatuje, že je odkázáno na velvyslanectví žalobcovy země původu a že nebude možné vyhoštění realizovat v době původního zajištění. Pokud ředitelství uvádělo konkrétní počty požadavků na ztotožnění cizinců a vystavení jejich náhradních cestovních dokladů, včetně těch, ve kterých k realizaci vyhoštění došlo, nevidí soud důvod, proč tato čísla nedoprovází například údaj o době trvání úspěšných ztotožnění, na základě kterých by žalovaná mohla dobu potřebnou ke ztotožnění a vydání náhradního cestovního dokladu odhadnout i pro žalobcův případ.

31. Samo ředitelství přitom uvádí, že ověřování totožnosti ze strany velvyslanectví je „individuální“ a „nelze v žádném případě stanovit přesnou lhůtu pro ověření totožnosti a vydání náhradního cestovního dokladu“. Individualizaci doby ověřování v žalobcově případě však ředitelství neprovedlo. Nebylo-li možno stanovit ani rámcově časový odhad úkonů nutných pro realizaci správního vyhoštění, nebylo současně možné prodloužit žalobcovo zajištění o maximální možný časový úsek 90 dnů.
32. Soud současně nepominul, že v rozporu s tvrzením ředitelství, že přesnou lhůtu nelze stanovit, je jiná pasáž jeho vyjádření ze dne 30. 1. 2023, v níž ředitelství uvádí, že minimální doba ověření totožnosti je více než 90 dnů (aniž by ředitelství alespoň přibližně uvedlo, o kolik dnů více jde), vystavení náhradního cestovního dokladu trvá minimálně dalších 14 dnů a zajištění dalších náležitostí (letenky, víza pro policisty, povolení tranzitu atd.) až jeden měsíc. I pokud by soud tato paušalizovaná tvrzení nijak nevztažená na žalobcův konkrétní případ přijal, je zjevné, že ani ta neodůvodňují prodloužení doby zajištění o 90 dnů. Žalobce již byl zajištěn na základě rozhodnutí o zajištění po dobu 90 dnů – tvrzenou dobu pro ověření totožnosti tak již zohlednit nelze. Zbývá pak doba 14 dnů a jednoho měsíce, které by ve svém souhrnu mohly odůvodňovat prodloužení zajištění přibližně o 45 dnů, nikoli však o dvojnásobnou dobu.
33. Spíše pro úplnost soud dále uvádí, že z obsahu správního spisu žalované vyplývá, že sama žalovaná zůstala od okamžiku, kdy obdržela vyjádření ředitelství (tj. od 30. 1. 2023) zcela pasivní a o aktuální vývoj komunikace ředitelství s velvyslanectvím se nijak nezajímala. Ani ve vyjádření ředitelství ze dne 30. 1. 2023 není uvedeno nic o tom, že by ředitelství po zaslání vyjádření s výjimkou zaslání podkladů marockému velvyslanectví učinilo ve věci jakýkoli další krok (např. urgenci či ověření aktuálního stavu věci). Jediná telefonická urgence velvyslanectví proběhla dne 25. 1. 2023, tedy ještě v době trvání předchozího zajištění. Ve vyjádření ředitelství jsou navíc uvedeny statistické informace, které lze vyložit tak, že vydání náhradního cestovního dokladu a následná realizace správního vyhoštění nejsou ve skutečnosti příliš reálné. Soudu není zřejmé, jak žalovaná interpretuje ve prospěch dalšího zajištění žalobce statistiku, z níž plyne, že v roce 2022 činila úspěšnost při vydávání náhradních cestovních dokladů osobám uvádějícím státní příslušnost Marockého království a při navazujícím vyhoštění pouze necelé 3 % (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 20. 1. 2023, č. j. 40 A 3/2023-13, odst. 25, nebo rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 13. 5. 2022, č. j. 22 A 25/2022-21, odst. 26). Nadto, z vyjádření žalované k žalobě plyne, že ověření totožnosti u velvyslanectví trvá podle praxe zhruba devět měsíců. I toto tvrzení vede ke značným pochybnostem o tom, že bude možno žalobcovo správní vyhoštění i v prodloužené době zajištění vůbec realizovat, a že tedy bylo prodloužení doby zajištění o 90 dnů důvodné.
34. Ačkoli soud rozumí tomu, že žalovaná je ve věci správního vyhoštění závislá na ředitelství, které je ohledně zjišťování totožnosti žalobce a vydání náhradního cestovního dokladu dále odkázáno na velvyslanectví, nemůže aprobovat postup žalované, která v napadeném rozhodnutí rezignovala na svou základní povinnost náležitého odůvodnění správního rozhodnutí. Pro žalobce není rozdělení kompetencí mezi orgány veřejné moci relevantní. Třebaže žalovaná způsob a dobu ověřování totožnosti ze strany velvyslanectví přímo ovlivnit nemůže, je možné tak učinit minimálně prostřednictvím ředitelství (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 13. 5. 2022, č. j. 22 A 25/2022-21, odst. 27). Podstatné pro žalobce zůstává, že na základě napadeného rozhodnutí není schopen zjistit, co se v řízení

odehrává, zda je délka řízení standardní a co bude následovat (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 20. 1. 2023, č. j. 40 A 3/2023-13, odst. 24).

35. Soud tedy dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné z hlediska zdůvodnění délky doby prodloužení zajištění, a proto musí být zrušeno. Vzhledem k tomu, že se po zrušení rozhodnutí o zajištění již není možno v řízení o zajištění pokračovat, je v zásadě nadbytečné, aby se soud zabýval důvodností dalších žalobních námitek. Pouze nad rámec nutného odůvodnění proto soud ke zbývajícím námitkám uvádí následující.
36. Je pravdou, že žalovaná v napadeném rozhodnutí výslovně nepoukázala na § 123b zákona o pobytu cizinců a podrobně nerozebírala jednotlivá zvláštní opatření za účelem vycestování (to učinila v rozhodnutí o prvotním zajištění). Na s. 5 napadeného rozhodnutí však stručně konstatovala, že s ohledem na jeho předchozí jednání žalobce neskýtá záruku, že bude plnit povinnosti uložené správním orgánem. Žalobce nechce zůstat v České republice, není schopen složit finanční záruku, ani není místo v České republice, kde by setrval do doby, než budou provedeny úkony směřující k realizaci správního vyhoštění. S ohledem na to, že se v tomto ohledu skutkový stav oproti době, kdy bylo vydáno rozhodnutí o zajištění, nezměnil (resp. žalobce netvrdí, že by nyní byl schopen složit finanční záruku, či že by měl místo, kde se může do doby vyhoštění zdržovat), považuje soud i takto stručné posouzení možnosti uložit zvláštní opatření za dostatečné. Žalobci nelze přisvědčit ani v tom, že jediným důvodem jeho zajištění je, že se nacházel v České republice nelegálně. Důvodem pro jeho zajištění totiž je naplnění účelu správního vyhoštění. Žalovaná přitom na základě konkrétních skutkových okolností (nikoli paušalizovaně, jak namítá žalobce) uzavřela, že u žalobce existuje reálné riziko maření rozhodnutí o správním vyhoštění. Za stěžejní skutkovou okolnost soud v tomto ohledu shodně se žalovanou považuje vyjádření žalobce, že jeho cílovou zemí je a bude Rakousko a že bude pokračovat v cestě do této země, jakmile bude propuštěn. Tato skutečnost, kterou žalobce nepopírá ani v žalobě, odůvodňuje závěr o existenci reálného rizika maření rozhodnutí o správním vyhoštění.
37. Tvrzení žalobce, že mu umístění v zařízení pro zajištění cizinců způsobuje psychické problémy, soud nepovažuje v konfrontaci s dalšími podklady obsaženými ve správním spisu za věrohodné. V rámci výpovědi dne 7. 11. 2022 uvedl, že je zdravý a nebere žádné léky. Z potvrzení požadavku Správy uprchlických zařízení z téhož dne plyne, že žalobce při zajištění na žádné zdravotní potíže neupozornil. Soud přisvědčuje též poukazu žalované, že žalobce by jako klaustrofobik jen stěží mohl absolvovat několikahodinovou cestu v úkrytu na návěsu kamionu. V případě psychických problémů pak žalobci byl v zařízení pro zajištění cizinců k dispozici lékař. Z tohoto pohledu tak soud žádné porušení žalobcových veřejných subjektivních práv neshledal.

Závěr a náklady řízení

38. Nicméně to nic nemění na závěru, že žalovaná v napadeném rozhodnutí nedostatečně zdůvodnila zvolenou délku doby prodloužení trvání zajištění žalobce. Soud proto napadené rozhodnutí zrušil pro nepřezkoumatelnost v souladu s § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. O vrácení věci žalované soud nerozhodoval, neboť napadené rozhodnutí bylo prvním úkonem v řízení (§ 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců), tudíž zde po jeho zrušení není řízení, v němž by bylo možné pokračovat (srov. rozsudek NSS ze dne 22. 12. 2015, č. j. 4 Azs 234/2015-36). K návrhu žalobce na výrok soudu o ukončení zajištění, soud

podotýká, že takto v řízení o žalobě proti rozhodnutí rozhodnout nemůže (srov. § 76 a § 78 s. ř. s.), nicméně ukončení zajištění je logickým následkem zrušení rozhodnutí o zajištění.

39. Protože soud o žalobě rozhodl bezodkladně po obdržení správního spisu, nadto vázán lhůtou k rozhodnutí (§ 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců), nerozhodoval samostatně o návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku žalobě.
40. O nákladech řízení účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch. Žalobce, který byl ve věci úspěšný, požadavek na náhradu nákladů řízení neuplatnil a ani takové náklady neplynou z obsahu spisu. Proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 24. února 2023

Lenka Bursíková, v.r.
soudkyně